

(नेपाल सरकार (सचिवस्तर) मिति २०७४/०८/०८ को निर्णय अनुसार स्वीकृत)

वार्षिक सघन आई. पि. एम. कृषक पाठशाला संचालनको नर्मस् (Norms), २०६७

(प्रथम सम्शोधन २०७४)

१. प्रस्तावना

नवौ योजना अवधि देखि नै सबै आवधिक योजनाहरूले वातावरण र जनस्वास्थ्यमा बाली संरक्षणमा प्रयोग हुने विषादीको प्रतिकूल असरलाई न्यून पार्न एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन कार्यक्रम लागु गर्न विशेष प्राथमिकता दिएको थियो । एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापनको साश्वत सिद्धान्त अनुरूप वातावरणीय सन्तुलन कायम राखी रोग, कीरा तथा झारपात जस्ता बाली शत्रुहरूको व्यवस्थापन प्रविधिवारे निर्णय लिन सक्ने क्षमता कृषकहरूमा विकास गर्ने उद्देश्यले एक वाली अवधिभर वा वर्ष भरी नै विभिन्न बालीहरूमा बाली अवधिभरको आई.पि.एम. कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने हुन्छ । उक्त कार्यक्रम मुख्य गरेर स्थलगत कृषक अन्तरकृया गोष्ठी, स्थलगत तालिम संचालन, आई. पि. एम. कृषक पाठशाला दिवस जस्ता कार्यक्रमहरू समावेश गरी सम्पन्न गर्नुपर्ने हुन्छ ।

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय (मा.अर्थ मन्त्रीस्तर)को मिति २०६७।९।१२ को निर्णय अनुसार प्राप्त सहमति बमोजिम नेपाल सरकार, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय (सचिवस्तर)को मिति २०६७।६।१० को स्वीकृत वार्षिक सघन आई.पि.एम. कृषक पाठशाला संचालनको नर्मस २०६७ अनुसार पाठशाला संचालन हुँदै आएकोमा समय सापेक्ष संशोधन हुन अनिवार्य रहेको छ ।

२. उद्देश्य

कृषिमा प्रमाणित भएका उन्नत प्रविधिहरू स्थलगत रूपमा सहभागितात्मक कृषि प्रसारको माध्यमबाट कृषि प्राविधिकहरूले कृषक हरूमा र अन्ततोगत्वा कृषकबाट कृषकहरूमा नै जानकारी तथा चेतना जगाई प्रविधि हस्तान्तरणमा कृषक स्वयंलाई आ(आफ्नो खेतबारीमा कृषि पर्यावरण विश्लेषण (Agro-Ecosystem Analysis) गराई बाली संरक्षण गर्दा दिगो रूपमा पर्यावरणलाई जोगाई कृषि उत्पादनमा वृद्धि ल्याई खाद्य सुरक्षामा सहयोग गरी कृषक स्वयंलाई दक्ष बनाउनु यस कार्यक्रमको मूल उद्देश्य रहेको छ ।

३. लक्षित वर्ग

कृषक समूह र समुदाय

४. कार्य सञ्चालन र कार्यविधि

- कृषक पाठशाला सञ्चालन गर्नु अगाडी आईसहजकर्ता.एम.पि. (IPM Facilitator) आई कृषक सहजकर्ता .एम .पि . (IPM Farmer Facilitator) जन प्रतिनिधि, सेवा केन्द्र प्रमुख, विषय विशेषज्ञ (SMS) समेत स्थलमा गई जिल्लाले निर्धारण गरेका पकेट क्षेत्रहरूमा गठन भई सकेका, पुर्नगठन गर्नुपर्ने भए सो गरी नयाँ कृषक, महिला वा मिश्रित समूहको समेत सहभागिता हुने गरी २५ जनाको कृषक समूह छनोट गर्न २ पटक अर्न्तक्रिया गोष्ठी गर्ने ।
- तुलनात्मक अध्ययन तथा परिक्षणहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक जग्गा अन)नबालीको लागि पहाडमा ५०० वर्ग मिर आलु .वर्ग मि १०००तराईमा ./तरकारीको लागि ५०० वर्ग मिखेत ./बारीको छनोट गर्ने र कृषकहरू जम्मा भई छलफल गर्ने स्थानको निर्धारण गर्ने ।

- आई तालिम प्राप्त कृषक सहजकर्ता .एम .पि .Farmer Facilitor (भएको जिल्लामा आईकृषक पाठशाला .एम .पि . कृषक सहजकर्ताहरूलाई करारनामा गराई जिम्मेवारी दिई सञ्चालन गराउने । तालिम प्राप्त कृषक सहजकर्ता भएको जिल्लामा मात्र यो कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- १ वर्षभरी बढिमा ३ बालीमा, बाली अवधिभर कृषक समूहले निर्धारण गरेको हप्ताको एक दिन विहान ७ बजे देखि १२ बजे सम्म अध्ययन र तालिम सञ्चालन गर्ने ।
- हरेक बालीमा, बाली नभित्र्याउँदै अन्य कृषकहरूमा यस प्रविधिको विस्तार गर्ने उद्देश्य राखि आमन्त्रित पाहुना र अन्य कृषकहरूलाई अध्ययन स्थल भ्रमण, स्टल निरीक्षण, सांस्कृतिक कार्यक्रम नजर गराई कृषक दिवस मनाउँदा तथा अन्तिम बाली पछिको कृषका दिवसमा सहभागी कृषकहरूलाई प्रमाणपत्र वितरण सहितको एक समापन समारोह सञ्चालन गर्ने ।
- यस आई. पि. एम. कार्यक्रमलाई कृषक स्तरमा पुर्‍याई निरन्तरता र दिगो रूप दिन अर्को वर्ष देखि अनुसरण (Followup) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र यसको लागि कृषक र विज्ञान (Farmer & Science) कार्यक्रम, पोष्ट हार्भेष्ट प्रविधि सम्बन्धि विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने

५. जिम्मेवार निकाय

मुख्य जिम्मेवारी : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय/जिल्ला आई. पि. एम. समन्वय समिति

सहयोगी : क्षेत्रीय बाली संरक्षण प्रयोगशालारक्षेत्रीय आई. पि. एम. समन्वय समिति/बाली संरक्षण निर्देशनालय/राष्ट्रिय आई. पि. एम. समन्वय समिति

६. कार्यक्रमको सम्भाव्य प्रतिफल

- जिल्लाले निर्धारण गरेका पकेट क्षेत्रहरूमा कृषक समूह मार्फत कृषिमा उन्नत प्रविधिहरू स्थलगत रूपमा अध्ययन परिक्षणहरू राखि कृषक सहभागिता र छलफलबाट आआफ्नो खेतको पर्यावरणको अध्ययन गरी विषादीको प्रयोगलाई) पर्यावरण प्रदुषित हुनबाट जोगाई कृषि उत्पा निरुत्साहित गरेरदनमा वृद्धि ल्याउन कृषक स्वयंलाई दक्ष बनाउने ।
- यसरी विषादीको खपतमा कमि हुन पुगेको खण्डमा यसबाट भविष्यमा हुन सक्ने नकारात्मक असरबाट वातावरणलाई जोगाई विषादी आयात खर्च र स्वास्थ्य सुधार खर्चमा समेत कमी ल्याउन सकिने ।
- उत्पादन लागत घट्ने ।
- कृषकको ज्ञान र सीप बढी सशक्तिकरण हुने ।
- उत्पादन र आमदानी बढ्ने ।
- कृषक समूहहरू सक्षम भई सहकारी उन्मुख हुने ।

७. कार्यक्रमको क्षेत्र विस्तार र दिगोपनाको सम्भाव्यता

कृषि विभाग, बाली संरक्षण निर्देशनालय अन्तरगत **National ipm Program** जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, स्थानिय निकाय तथा गैहसराकारी संस्था बाट संचालित कृषक पाठशालाहरूको सकारात्मक प्रभावलाई समेत ध्यानमा राखी क्षेत्र विस्तार गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ । क्षेत्र विस्तार गर्दा पकेट क्षेत्रको आधारमा कृषक समूह मार्फत शुरूमा कृषकहरूलाई दक्ष बनाई अन्य समुदायहरूमा समेत विस्तार गर्दै लैजान सकिन्छ । स्थलगत रूपमा हुने यस्ता तालिमहरूले कृषकहरूको दक्षतामा वृद्धि ल्याउने विश्वास राखि आई. पि. एम. कृषक सहजकर्ता (**IPM Farmer Facilitor**) र आई. पि. एम. सहजकर्ता (**IPM Facilitor**) मार्फत कृषक पाठशालाहरू संचालन गर्ने गरी प्रस्ताव गरिएको छ ।

प्रस्तावित आई. पि. एम. कृषक पाठशालाहरु बाली चक्र अनुसार बार्षिक रुपमा एक वा दुई वा तीन बाली अवधीका हुन सक्ने भएकोले तथा ति पाठशालाहरु आई. पि. एम. सहजकर्ता (IPM Facilitator) वा आई. पि. एम. कृषक सहजकर्ता (IPM Farmer Facilitator) मार्फत छुट्टाछुट्टै रुपमा

संचालन हुन सक्ने भएकोले आई. पि. एम. पाठशालाहरुको नर्मसहरु पनि छुट्टाछुट्टै प्रस्ताव गरीएको छ । (बुँदा नं. ८.१.६ र ८.२.६ का तालिकाहरु)

संचालित कृषक पाठशालाहरुको दिगोपनाको लागि फलोअप (Follow-Up) कार्यक्रमहरु कृषक र विज्ञान (Farmer and science) तथा आई. पि. एम. बजारीकरण, कृषकहरुको संजाल विकास, सहकारीकरणका कार्यक्रमहरु प्रस्ताव गरीएको छ ।

८. आई. पि. एम. कृषक पाठशाला को नर्मस् , २०७४

८.१ आई. पि. एम. सहजकर्ता (IPM Facilitator) मार्फत संचालन हुने आई. पि. एम. कृषक पाठशालाहरुको नर्मस्

८.१.१ बार्षिक IPM FFS संचालनको लागी पूर्व तयारी बैठक/अन्तर्कृया गोष्ठीको खर्च विवरण

क्र.स.	कृयाकलापहरु	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
१.	स्थलगत कृषक अन्तरकृया गोष्ठी (२ पटक) गोष्ठीमा छलफल हुने विषयहरु : आई. पी. एम. को महत्व, बाली पान्त्रो र आधारभुत तथ्याङ्क संकलन, समुहको महत्व, लैङ्गिक विश्लेषण, समस्या पहिचान, कार्यक्रम कार्ययोजना तयारीको लागि जम्मा खर्च रकम:			
क	पहिलो पटक अन्तर्कृया गोष्ठी गर्न ४० जना कृषक सहभागीहरुलाई चियापान रु. १०० का दरले (रु.१००×४०)	४०००		
ख	दोश्रो पटक अन्तर्कृया गोष्ठी गर्न ३० जना कृषक सहभागीहरुलाई चियापान रु. १०० का दरले (रु.१०० × ३०)	३०००		
ग	भिन्दा भिन्दै मितिमा २ पटक सम्म उल्लेखित विषयमा गोष्ठी संचालन गर्दा चाहिने रजिष्टर, कपी, स्केल, डटपेन, सिसाकलम, मार्करपेन, चार्ट पेपर ४० जनाको लागि	२५००		
घ)	गोष्ठी संचालन गर्न भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ८०० का दरले २ जना आई. पी. एम सहजकर्ता / श्रोतव्यक्तीलाई २ दिनको जम्मा (२×२×रु.८००)	३२००		
च)	यातायात खर्च २ पटकको लागि दिनको रु. २०० का दरले २ जनालाई	८००		
		६५००	१३५००	७०००

८.१.२ पहिलो वालीका लागि IPM FFS संचालन खर्च विवरण

क्र.स.	कृयाकलापहरु	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक	
१.	पहिलो वालीको संचालनका लागि १ दिने Seasonal Planning गोष्ठी गर्न				
क)	खाजा खर्च २७ जना (२५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ता) को लागि रु.१०० का दरले (२७×रु.१००)	२७००	२३५०	५७००	३३५०
ख)	गोष्ठी संचालन गर्न भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ८०० का दरले २ जना आई.पी.एम सहजकर्तालाई १ दिनको जम्मा (२×८००×१)	१६००			
ग)	गोष्ठी संचालन गर्दा चाहिने रजिष्टर, कपी, स्केल, डटपेन, सिसाकलम, मार्करपेन, चार्ट पेपर २५ जनाको लागि (प्रति व्यक्ति रु.४० का दरले)	१०००			
घ)	यातायात खर्च १ दिनको लागि रु २०० का दरले २ जनालाई	४००			
२.	पहिलो वालीको लागि स्थलगत कृषक पाठशाला संचालन गर्न				
क)	२५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ताको लागि रु. १०० का दरले १६ हप्ता सम्म चियापान खर्च (रु.१००×२७×१६)	४३२००	४५६००	८७७००	४२१००
ख)	पाठशाला संचालनको लागि वीडि विजन, वेर्ना, कम्प्युटरमल, मलखाद, सिंचाई, बोर्ड तथा अन्य सामग्रीहरु, प्लाष्टिक ड्रम, साईन बोर्डहरु, विषादी, जैविक विषादी, सूक्ष्म खाद्य तत्वहरु, हर्मोनहरु, पेग, प्लाईउड बोर्ड, रंगिन कलम, ब्राउन पेपर, गमला, स्केल ठूलो, पोलिथिन व्याग, रबर व्याण्ड, जाली कपडा, मार्कर पेन, कैची, धागो, फोटोकपी पेपर, मास्किङ टेप, भाइल, गम, आदिलाई बढीमा	१२,५००			
ग)	आई.पी.एम सहजकर्ता/श्रोतव्यक्तिलाई भत्ता: २ जनालाई प्रति हप्ता रु.८००/- का दरले १६ हप्ता सम्मका लागि (२×४००×१६)	२५६००			
घ)	यातायात खर्च १६ दिन (हप्ताको एक दिन) को लागि दिनको रु. २०० का दरले २ जनालाई	६४००			
३.	पहिलो वालीमा कृषक दिवश संचालन गर्न (२ वा ३ वाली अवधी भर सम्म IPM FFS संचालन गर्ने भएमा मात्र)				
क)	आमन्त्रित जनप्रतिनिधी, जिल्लास्तरीय कार्यालय प्रमुख तथा अन्य सहभागी कृषकहरु गरी जम्मा १०० जनालाई रु. १०० का दरले चियापान खर्च	१००००	७३००	१३०००	५७००
ख)	व्यवस्थापन खर्च स्टेज निर्माण, साउण्ड सर्भिस, कुर्चि, टेबल, भाँडा, साँस्कृतिक कार्यक्रमका लागि रकम, ग्राफ पेपर, चार्ट पेपर, ध्वजापताका, निमन्त्रण कार्ड,	१,०००			

	फोटोका लागि)				
ग)	आई.पी.एम सहजकर्ता/श्रोतव्यक्तिलाई भत्ता: २ जनालाई प्रति हप्ता रु.८००/- का दरले १ दिनको लागि (२×८००×१)	१६००			
घ)	यातायात खर्च १ दिनको लागि रु २०० का दरले २ जनालाई	४००			
४.	पहिलो बालीको प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्न (२ वा ३ बाली अवधी भर सम्म IPM FFS संचालन गर्ने भएमा मात्र)		५००	१०००	५००
क)	कृषक पाठशालाको प्राविधिक प्रतिवेदन तयारी, फोटोकपी, बाइन्डिङ्ग आदि (दुई प्रति)	१०००			

८.१.३ दोस्रो बालीका लागि IPM FFS संचालन खर्च विवरण

क्र.स.	कृयाकलापहरू	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
१.	दोस्रो बालीको IPM FFS संचालनका लागि १ दिने Seasonal Planning गोष्ठी गर्न			
क)	खाजा खर्च २७ जना (२५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ता)कोलागि रु.१०० का दरले (२७×रु. १००)	२७००		
ख)	गोष्ठी संचालन गर्न भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ८०० का दरले २ जना आई.पी.एम सहजकर्तालाई १ दिनको जम्मा (२×८००×१)	१६००	२३५०	५७००
ग)	गोष्ठी संचालन गर्दा चाहिने रजिष्टर, कपी, स्केल, डटपेन, सिसाकलम, मार्करपेन, चार्ट पेपर २५ जनाको लागि (प्रति व्यक्ति रु.४० का दरले)	१०००		
घ)	यातायात खर्च १ दिनको लागि रु २०० का दरले २ जनालाई (रु.२००×१×२)	४००		
२.	दोस्रो बालीको लागि स्थलगत कृषक पाठशाला संचालन गर्न			
क)	२५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ताहरूलाई रु. १०० का दरले १३ हप्ता सम्म चियापान खर्च (रु.१००×२७×१३)	३५१००		
ख)	पाठशाला संचालनको लागी वीड विजन, वेर्ना, कम्पोष्टमल, मलखाद, सिंचाई , बोर्ड तथा अन्य सामग्रीहरू, प्लाष्टिक ड्रम, साईन बोर्डहरू, विषादी, जैविक विषादी, सूक्ष्म खाद्य तत्वहरू, हर्मोनहरू, पेग, प्लाईउड बोर्ड, रंगिन कलम, ब्राउन पेपर, गमला, स्केल टूलो, पोलिथिन व्याग, रवर व्याण्ड, जाली कपडा, मार्कर पेन, कैंची, धागो, फोटोकपी पेपर, मास्किङ्ग टेप, भाइल, गम, आदिलाई बढीमा	१२,५००	३८५५०	७३६००
ग)	आई.पी.एम सहजकर्तालाई भत्ता: २ जनालाई प्रति हप्ता रु.८००/- का दरले १३ हप्ता सम्मका लागि (२×८००×१३)	२०८००		

घ)	यातायात खर्च १३ दिन (हप्ताको एक दिन) को लागि दिनको रु २०० का दरले २ जनालाई (रु.२००×१३×२)	५२००			
३.	दोश्रो बालीमा कृषक दिवश संचालन गर्न				
क)	आमन्त्रित जनप्रतिनिधी, जिल्लास्तरीय कार्यालय प्रमुख तथा अन्य सहभागी कृषकहरु गरी जम्मा १०० जनालाई रु. १०० का दरले चियापान खर्च वापत	१००००	७३००	१३०००	५७००
ख)	व्यवस्थापन खर्च स्टेज निर्माण, साउण्ड सर्भिस, कुर्चि, टेबल, भाँडा, साँस्कृतिक कार्यक्रमका लागि रकम, ग्राफ पेपर, चार्ट पेपर, ध्वजापताका, निमन्त्रण कार्ड, फोटोका लागि)	१,०००			
ग)	आई.पी.एम सहजकर्तालाई भत्ता: २ जनालाई प्रति हप्ता रु.८००/- का दरले १ दिनका लागि	१६००			
घ)	यातायात खर्च १ दिनको लागि रु २०० का दरले २ जनालाई (रु.२००×१×२)	४००			
४.	दोस्रो वालीको प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्न				
क)	कृषक पाठशालाको प्राविधिक प्रतिवेदन तयारी, फोटोकपी, बाइन्डिङ्ग आदि (दुई प्रति)	१०००	५००	१०००	५००

८.१.४ तेश्रो बालीका लागि IPM FFS संचालन खर्च विवरण

क्र.स.	कृयाकलापहरु	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक	
१.	तेश्रो बालीको IPM FFS संचालनका लागि १ दिने Seasonal planning गोष्ठी गर्न				
क)	खाजा खर्च २७ जना (२५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ता) को लागि रु. १०० का दरले (२७×रु. १००)	२७००	२३५०	५७००	३३५०
ख)	गोष्ठी संचालन गर्न भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ८०० का दरले २ जना आई.पी.एम सहजकर्तालाई १ दिनको जम्मा (२×८००×१)	१६००			
ग)	गोष्ठी संचालन गर्दा चाहिने रजिष्टर, कपी, स्केल, डटपेन, सिसाकलम, मार्करपेन, चार्ट पेपर २५ जनाको लागि रु. ४० का दरले	१०००			
घ)	यातायात खर्च १ दिनको लागि रु २०० का दरले २ जनालाई (रु.२००×१×२)	४००			
२.	तेश्रो बालीको लागि स्थलगत कृषक पाठशाला संचालन गर्न				

क)	२५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ताहरूलाई रु. १०० का दरले १३ हप्ता सम्म चियापान खर्च (रु.१००×२७×१३)	३५१००			
ख)	पाठशाला संचालनको लागि वीडि विजन, वेर्ना, कम्पोजिटमल, मलखाद, सिंचाई, बोर्ड तथा अन्य सामग्रीहरू, प्लाष्टिक ड्रम, साईन बोर्डहरू, विषादी, जैविक विषादी, सूक्ष्म खाद्य तत्वहरू, हर्मोनहरू, पेग, प्लाईउड बोर्ड, रंगिन कलम, ब्राउन पेपर, गमला, स्केल ठूलो, पोलिथिन व्याग, रवर व्याण्ड, जाली कपडा, मार्कर पेन, कैंची, धागो, फोटोकपी पेपर, मास्किङ टेप, भाइल, गम, आदिलाई बढीमा	१२५००			
ग)	आई.पी.एम सहजकर्तालाई भत्ता २ जनालाई प्रति हप्ता रु.८००/-का दरले १३ दिनका लागि	२०८००			
घ)	तायात खर्च १३ दिन (हप्ताको एक दिन) को लागि दिनको रु। २०० का दरले २ जनालाई	५२००			

८.१.५ कृषक पाठशालाको वार्षिक कृषक दिवस मनाउने तथा अन्तिम प्राविधिक प्रतिवेदन तयारी खर्च विवरण

क्र.स.	कृषकलापहरू	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
१.	वार्षिक आई.पि.एम. कृषक पाठशाला दिवस संचालन गर्न			
क)	आमन्त्रित जनप्रतिनिधी, जिल्लास्तरिय कार्यालय प्रमुख तथा अन्य सहभागी कृषकहरू गरी जम्मा १०० जनालाई रु. १०० का दरले चियापान खर्च वापत	१०,०००		
ख)	प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने कृषक समूहलाई पुरस्कार	३२५०		
ग)	स्टेज निर्माण, साउण्ड सर्भिस, कुर्चि, टेबल, भाँडा, साँस्कृतिक कार्यक्रमका लागि रकम, ग्राफ पेपर, चार्ट पेपर, ध्वजापताका, निमन्त्रण कार्ड तथा प्रमाणपत्रका लागि	३,०००	११०५०	१८२५०
घ)	आई.पी.एम. सहजकर्तालाई भत्ता २ जनालाई १ दिनको रु.८००/-का दरले	१६००		
ङ)	यातायात खर्च १ दिनको लागि रु २०० का दरले २ जनालाई (रु.२००×१×२)	४००		
२.	वार्षिक प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्न			
क)	आई.पि.एम. कृषक पाठशालाको वार्षिक प्राविधिक प्रतिवेदन लेखन	१०००	१०००	२०००
ख)	आई.पि.एम. कृषक पाठशालाको प्राविधिक प्रतिवेदन (२ प्रति) फोटोकपी, बाइण्डिङ	१०००		१०००

८.१.६ आई. पि. एम. सहजकर्ता (IPM Facilitator) बाट संचालन हुने एक बाली, दुई बाली र तीन बाली वार्षिक अवधिका आई. पि. एम. कृषक पाठशालाहरुको कुल जम्मा खर्च विवरण

क्र.सं.	विवरण	विभिन्न बाली अवधिका आई. पि. एम. कृषक पाठशालाको कुल लागत खर्च विवरण					
		एक बाली अवधि भर		दुई बाली अवधि भर		तिन बाली अवधि भर	
		हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.
१	पूर्व तयारी बैठक/अन्तरकृया गोष्ठी	६५००	१३५००	६५००	१३५००	६५००	१३५००
२	Seasonal Planing पहिलो बाली	२३५०	५७००	२३५०	५७००	२३५०	५७००
	गोष्ठी दोश्रो बाली	-	-	२३५०	५७००	२३५०	५७००
	तेश्रो बाली	-	-	-	-	२३५०	५७००
३	स्थलगत कृषक पहिलो बाली	४५६००	८७७००	४५६००	८७७००	४५६००	८७७००
	पाठशाला संचालन दोश्रो बाली	-	-	३८५५०	७३६००	३८५५०	७३६००
	तेश्रो बाली	-	-	-	-	३८५५०	७३६००
४	कृषक दिवश पहिलो बाली	११०५०	१८२५०	७३००	१३०००	७३००	१३०००
	संचालन दोश्रो बाली	-	-	११०५०	१८२५०	७३००	१३०००
	तेश्रो बाली	-	-	-	-	११०५०	१८२५०
५	प्राविधिक प्रतिवेदन पहिलो बाली	१०००	२०००	५००	१०००	५००	१०००
	तयारी दोश्रो बाली	-	-	१०००	२०००	५००	१०००
	तेश्रो बाली	-	-	-	-	१०००	२०००
कुल जम्मा अनुदान		६६५००	१२७१५०	११५२००	२२०४५०	१६३९००	३१३७५०

८.२ आई. पि. एम. कृषक सहजकर्ता (IPM Farmer facilitator) मार्फत संचालन हुने वार्षिक आई. पि. एम. कृषक पाठशालाहरुको नर्मस्

८.२. १ कृषक सहजकर्ताहरु द्वारा वार्षिक IPM FFS संचालनको लागी पूर्व तयारी बैठक अन्तरकृया गोष्ठीको खर्च विवरण

क्र.स.	कृयाकलापहरु	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
१.	स्थलगत कृषक अन्तरकृया गोष्ठी (२ पटक) गोष्ठीमा छलफल हुने विषयहरु आई.पी.एम.को महत्व, बाली पात्रो र आधारभुत तथ्याङ्क संकलन, समुहको महत्व, लैङ्गिक विश्लेषण, समस्या पहिचान, कार्यक्रम कार्ययोजना तयारीको लागी जम्मा खर्च रकम:			
क)	पहिलो पटक अन्तरकृया गोष्ठी गर्न ४० जना कृषक सहभागीहरुलाई चियापान रु. १०० का दरले	४०००		
ख)	दोश्रो पटक अन्तरकृया गोष्ठी गर्न ३० जना कृषक सहभागीहरुलाई चियापान रु. १०० का दरले	३०००		
ग)	भिन्दा भिन्दै मितिमा २ पटक सम्म उल्लेखित विषयमा गोष्ठी संचालन गर्दा चाहिने रजिष्टर, कपी, स्केल, डटपेन, सिसाकलम, मार्करपेन, चार्ट पेपर ४० जनाको लागी	२५००		
(घ)	गोष्ठी संचालन गर्न भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ५०० का दरले २ जना आई.पी.एम कृषक सहजकर्तालाई २ दिनको जम्मा	२०००		
ङ)	गोष्ठी संचालन गर्न जि.कृ.वि.का. बाट सहभागी आई. पी. एम सहजकर्तालाई भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ८०० का दरले १ जनाको २ दिनको	१६००		
च)	आई. पी. एम. कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च २ दिनको लागी प्रति दिन रु. २०० का दरले २ जनालाई	८००		
छ)	जि.कृ.वि.का. बाट सहभागी आई. पी. एम. सहजकर्तालाई यातायात खर्च २ दिनको लागी प्रति दिन रु. २०० का दरले १ जनालाई	४००		
		८१००	१४३००	६२००

८.२.२ पहिलो वालीका लागी कृषक सहजकर्ताहरु द्वारा IPM FFS संचालन खर्च विवरण

क्र.स.	कृयाकलापहरु	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
१.	पहिलो वालीको IPM FFS संचालनका लागी १ दिने Seasonal Planning गोष्ठी गर्न			
क)	२७ जना (२५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ता) को लागी खाजा खर्च रु. १०० का दरले)	२७००		
		३१५०	६१००	२९५०

क्र.स.	कृयाकलापहरू	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
ख)	गोष्ठी संचालन गर्दा चाहिने रजिष्टर, कपी, स्केल, डटपेन, सिसाकलम, मार्करपेन, चार्ट पेपर २५ जनाको लागि रु. ४० का दरले	१०००		
ग)	गोष्ठी संचालन गर्न भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ५०० का दरले २ जना कृषक सहजकर्तालाई १ दिनको	१०००		
घ)	गोष्ठी संचालन गर्न जि. कृ. वि. का. बाट सहभागी आई. पी. एम. सहजकर्तालाई भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ८०० का दरले १ जनाको १ दिनको	८००		
ङ)	आई. पी. एम. कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च १ दिनको लागि रु. २०० का दरले २ जनालाई	४००		
च)	आई. पी. एम.सहजकर्तालाई यातायात खर्च १ दिनको लागि रु. २०० का दरले १ जनालाई	२००		
२.	पहिलो वालीको लागि स्थलगत कृषक पाठशाला संचालन गर्न			
क)	२५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ताहरूलाई रु. १०० का दरले १६ हप्ता सम्म चियापान खर्च	४३२००		
ख)	पाठशाला संचालनको लागि वीडिओ विजन, वेर्ना, कम्पोष्टमल, मलखाद, सिंचाई, बोर्ड तथा अन्य सामग्रीहरू, प्लाष्टिक ड्रम, साईन बोर्डहरू, विषादी, जैविक विषादी, सूक्ष्म खाद्य तत्वहरू, हर्मोनहरू, पेग, प्लाईउड बोर्ड, रंगिन कलम, ब्राउन पेपर, गमला, स्केल ठूलो, पोलिथिन व्याग, रवर व्याण्ड, जाली कपडा, मार्कर पेन, कैंची, धागो, फोटोकपी पेपर, मास्किङ्ग टेप, भाइल, गम, आदिलाई बढीमा	१२५००	४४९००	३५२००
ग)	२ वटा विशेष कक्षा संचालन गर्ने श्रोतव्यक्तिलाई भत्ता: प्रति हप्ता रु.८०० का दरले २हप्ता सम्मका लागि	१६००		
घ)	आई.पी.एम कृषक सहजकर्तालाई भत्ता २ जनालाई प्रति रु.५००/- का दरले १६ हप्ताको	१६०००		
ङ)	विशेष कक्षा संचालन गर्ने श्रोतव्यक्तिलाई यातायात खर्च रु. २०० का दरले १ जनालाई २ दिनको	४००		
च)	आई.पी.एम कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च १६ हप्ता सम्मको लागि दिनको रु. २०० का दरले २ जनालाई	६४००		
३.	पहिलो वालीमा संचालन भएको कृषक दिवस संचालन गर्न			
क)	आमन्त्रित जनप्रतिनिधी, अतिथि तथा अन्य सहभागी कृषकहरू गरी जम्मा १००		७३००	५३५०

क्र.स.	कृयाकलापहरू	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
	जनालाई रु. १०० का दरले चियापान खर्च	१००००		
ख)	व्यवस्थापन खर्च स्टेज निर्माण, साउण्ड सर्भिस, कुर्चि, टेबल, भाँडा, साँस्कृतिक कार्यक्रमका लागि ग्राफ-चार्ट पेपर, ध्वजापताका, निमन्त्रण कार्ड, आदिका लागि	१२५०		
ग)	यातायात खर्च १ दिनको रु. २०० का दरले २ जनालाई	४००		
घ)	२ जना कृषक सहजकर्तालाई भत्ता रु.५००का दरले १ दिनको	१०००		
४.	पहिलो बालीको प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्न (२ वा ३ बाली अवधी भर सम्म IPM FFS संचालन गर्ने भएमा मात्र)		१०००	
क)	पाठशालाको प्रतिवेदन तयारी फोटोकपी, बाइण्डिङ्ग (दुई प्रति)	५००		

८.२.३ दोश्रो वालीका लागी कृषक सहजकर्ताहरु द्वारा IPM FFS संचालन खर्च विवरण

क्र.स.	कृयाकलापहरू	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
१.	दोश्रो वालीको IPM FFS संचालनका लागि १ दिने Seasonal Planning गोष्ठी गर्न			
क)	खाजा खर्च २५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ताको लागि रु. १०० का दरले)	२७००		
ख)	गोष्ठी संचालन गर्न कृषक सहजकर्ता भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ५०० का दरले २ जना १ दिनको जम्मा	१०००		
ग)	गोष्ठी संचालन गर्न जि.कृ.वि.का.बाट सहभागी आई.पी.एम. सहजकर्तालाई भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ८०० का दरले १ जनाको १ दिनको	८००	३१५०	६१००
घ)	गोष्ठी संचालन गर्दा चाहिने रजिष्टर, कपी, स्केल, डटपेन, सिसाकलम, मार्करपेन, चार्ट पेपर २५ जनाको लागि रु. ४० का दरले	१०००		
ङ)	आई. पी. एम.सहजकर्तालाई यातायात खर्च १ दिनको लागि रु. २०० का दरले १ जनालाई	२००		
च)	आई. पी. एम. कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च १ हप्ता सम्मको लागि दिनको रु. २०० का दरले २ जनालाई	४००		
२.	दोश्रो वालीको लागि स्थलगत कृषक पाठशाला संचालन गर्न			
क)	खाजा खर्च २५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ताको लागि रु. १०० का दरले	३५१००	३८४५०	६७८००
				२९३५०

	१३ हसा सम्म चियापान खर्च				
ख)	पाठशाला संचालनको लागि वीड विजन, वेर्ना, कम्पोष्टमल, मलखाद, सिंचाई , बोर्ड तथा अन्य सामग्रीहरु, प्लाष्टिक ड्रम, साईन बोर्डहरु, विषादी, जैविक विषादी, सूक्ष्म खाद्य तत्वहरु, हर्मोनहरु, पेग, प्लाईउड बोर्ड, रंगिन कलम, ब्राउन पेपर, गमला, स्केल टूलो, पोलिथिन व्याग, रवर व्याण्ड, जाली कपडा, मार्कर पेन, कैंची, धागो, फोटोकपी पेपर, मास्किङ्ग टेप, भाइल, गम, आदिलाई बढीमा	१२५००			
ग)	आई.पी.एम. कृषक सहजकतालाई भत्ता २ जनालाई प्रति हसा रु.५००/- का दरले १३ हसाका लागि	१३०००			
घ)	२ वटा विशेष कक्षा संचालनका लागि श्रोत व्यक्तिलाई भत्ता १ जनालाई प्रति रु.८००/- का दरले	१६००			
ङ)	२ वटा विशेष कक्षा संचालनका लागि श्रोत व्यक्तिलाई यातायात खर्च रु. २०० का दरले १ जनालाई	४००			
च)	आई.पी.एम. कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च १३ दिनको लागि रु. २०० का दरले २ जनालाई	५२००			
३.	दोश्रो बालीमा कृषक दिवश संचालन गर्न				
क)	आमन्त्रित जनप्रतिनिधी, जिल्लास्तरिय कार्यालय प्रमुख तथा अन्य सहभागी कृषकहरु गरी जम्मा १०० जनालाई रु. १०० का दरले चियापान खर्च वापत	१००००			
ख)	व्यवस्थापन खर्च स्टेज निर्माण, साउण्ड, कुर्चि, टेवल, भाँडा, साँस्कृतिक कार्यक्रमका लागि ग्राफपेपर, चार्टपेपर, ध्वजापताका, निमन्त्रण कार्डका लागि)	१२५०	७३००	१२६५०	५३५०
ग)	आई.पी.एम. कृषक सहजकतालाई भत्ता २ जनालाई प्रति हसा रु.५००/- का दरले १ दिनका लागि	१०००			
घ)	आई.पी.एम. कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च १ दिनको रु. २०० का दरले २ जनालाई	४००			
	४. दोश्रो बालीको प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्न				
क)	आई.पी.एम. कृषक पाठशालाको प्राविधिक प्रतिवेदन तयारी फोटोकपी, बाइण्डिङ, दुई प्रति	१०००	५००	१०००	५००

८.२.४ तेश्रो वालीका लागी IPM FFS संचालन खर्च विवरण

क्र. स.	कृयाकलापहरु	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
१.	तेश्रो वालीका IPM FFS संचालनका लागि १ दिने Seasonal planning गोष्ठी गर्न			
क)	खाजा खर्च २५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ताको लागि रु. १०० का दरले)	२७००		
ख)	गोष्ठी संचालन गर्न आई.पी.एम कृषक सहजकर्तालाई भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ५०० का दरले २ जना १ दिनको जम्मा	१०००		
ग)	गोष्ठी संचालन गर्न जि.कृ.वि.का. बाट सहभागी आई.पी.एम सहजकर्तालाई भत्ता प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु. ८०० का दरले १ जनाको १ दिनको	८००	३१५०	६१००
घ)	गोष्ठी संचालन गर्दा चाहिने रजिष्टर, कपी, स्केल, डटपेन, सिसाकलम, मार्करपेन, चार्ट पेपर २५ जनाको लागि रु. ४० का दरले	१०००		
ङ)	आई.पी.एम सहजकर्तालाई यातायात खर्च १ हप्ता सम्मको लागि दिनको रु. २०० का दरले १ जनालाई	२००		
च)	कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च १ दिनको लागि दिनको रु. २०० का दरले २ जनालाई	४००		
२.	तेश्रो वालीका स्थलगत कृषक पाठशाला संचालन गर्न			
क)	खाजा खर्च २५ जना कृषक र २ जना सहजकर्ताको लागि रु. १०० का दरले १३ हप्ता सम्म चियापान खर्च	३५१००		
ख)	पाठशाला संचालनको लागी वीउ विजन, वेर्ना, कम्पोष्टमल, मलखाद, सिंचाई, बोर्ड तथा अन्य सामग्रीहरु, प्लाष्टिक ड्रम, साईन बोर्डहरु, विषादी, जैविक विषादी, सूक्ष्म खाद्य तत्वहरु, हर्मोनहरु, पेग, प्लाईउड बोर्ड, रंगिन कलम, ब्राउन पेपर, गमला, स्केल टूलो, पोलिथिन व्याग, रवर व्याण्ड, जाली कपडा, मार्कर पेन, कैची, धागो, फोटोकपी पेपर, मास्किङ्ग टेप, भाइल, गम, आदिलाई बढीमा	१२५००	३८४५०	६७८००
ग)	२ जना आई.पी.एम. कृषक सहजकर्तालाई भत्ता: प्रति हप्ता रु.५००/- का दरले १३ हप्ता सम्मका लागि	१३०००		
घ)	२ वटा विशेष कक्षा संचालनका लागि श्रोत व्यक्तिलाई भत्ता १ जनालाई प्रति रु.८००/- का दरले	१६००		
ङ)	२ विशेष कक्षाको लागि श्रोत व्यक्तिलाई यातायात खर्च रु. २०० का दरले १ जनालाई	४००		

च)	आई.पी.एम कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च १३दिनको लागि रु. २०० का दरले २ जनालाई	५२००			
----	--	------	--	--	--

८.२.५ वार्षिक कृषक पाठशालाको कृषक दिवस मनाउने तथा अन्तिम प्राविधिक प्रतिवेदन तयारी खर्च विवरण

क्र. स.	क्रियाकलापहरू	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	फरक
१.	वार्षिक कृषक आई. पि. एम. कृषक पाठशाला दिवस संचालन गर्न			
क)	आमन्त्रित जनप्रतिनिधी, जिल्लास्तरिय कार्यालय प्रमुख तथा अन्य सहभागी कृषकहरू गरी जम्मा १०० जनालाई रु. १०० का दरले चियापान खर्च वापत	१००००		
ख)	प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने कृषकलाई पुरस्कार प्रथम १५००, द्वितीय १००० र तृतीय ७५०	३२५०		
ग)	स्टेज निर्माण, साउण्ड सर्भिस, कुर्चि, टेबल, भाँडा, साँस्कृतिक कार्यक्रमका लागि रकम, ग्राफ पेपर, चार्ट पेपर, ध्वजापताका, निमन्त्रण कार्ड तथा प्रमाणपत्रका लागि	३०००	११०५०	६६००
घ)	२ जना आई.पी.एम. कृषक सहजकर्तालाई भत्ता: प्रति हप्ता रु.५००/- का दरले १ दिनका लागि	१०००		
ङ)	आई. पी. एम. कृषक सहजकर्तालाई यातायात खर्च १ दिनको रु. २०० का दरले २ जनालाई	४००		
२.	२.अन्तिम प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्न (सबै १ व २ वा ३ बाली अवधि भर IPM FFS संचालन गर्ने भएमा)			
क)	आई. पि. एम. कृषक पाठशालाको अन्तिम वार्षिक प्राविधिक प्रतिवेदन लेखन	१०००	१०००	२०००
ख)	आई. पि. एम. कृषक पाठशालाको प्राविधिक प्रतिवेदन फोटोकपी, बाइण्डिङ्ग दुई प्रति	१०००		१०००

८.२.६ आई. पि. एम. कृषक सहजकर्ता (IPM Facilitator) बाट संचालन हुने एक बाली, दुई बाली र तिन बाली अवधि भरका आई. पि. एम. कृषक पाठशालाहरुको कुल खर्च विवरण

क्र.सं.	विवरण	विभिन्न बाली अवधीका आई. पि. एम. कृषक पाठशालाको कुल लागत खर्च विवरण					
		एक बाली अवधि भर		दुई बाली अवधि भर		तिन बाली अवधि भर	
		हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.	हालको रकम	प्रस्तावित रकम रु.
१	पूर्व तयारी बैठक/अन्तरकृया गोष्ठी	८१००	१४३००	८१००	१४३००	८१००	१४३००
२	Seasonal Planning गोष्ठी पहिलो बाली	३१५०	६१००	३१५०	६१००	३१५०	६१००
	दोश्रो बाली	-	-	३१५०	६१००	३१५०	६१००
	तेश्रो बाली	-	-	-	-	३१५०	६१००
३	स्थलगत कृषक पाठशाला संचालन पहिलो बाली	४४९००	८०१००	४४९००	८०१००	४४९००	८०१००
	दोश्रो बाली	-	-	३८४५०	६७८००	३८४५०	६७८००
	तेश्रो बाली	-	-	-	-	३८४५०	६७८००
४	कृषक दिवश संचालन पहिलो बाली	११०५०	१७६५०	७३००	१२६५०	७३००	१२६५०
	दोश्रो बाली	-	-	११०५०	१७६५०	७३००	१२६५०
	तेश्रो बाली	-	-	-	-	११०५०	१७६५०
	चौथो बाली	-	-	-	-	-	-
५	प्राविधिक प्रतिवेदन तयारी पहिलो बाली	१०००	२०००	५००	१०००	५००	१०००
	दोश्रो बाली	-	-	१०००	२०००	५००	१०००
	तेश्रो बाली	-	-	-	-	१०००	२०००
	चौथो बाली	-	-	-	-	-	-
कुल जम्मा		६८२००	१२०१५०	११७६००	२०७७००	१६५०००	२९५२५०
पाठशाला संचालन गर्दा कृषक समूहले ब्यहोर्नु पर्ने स्थानिय		२५००	३८७५	५०००	७७५०	७५००	११६२५

श्रोत साधनहरु ९पाठशाला संचालन सामग्री रु. १५५०० को २५%)						
कार्यक्रम मार्फत व्यहोर्ने कुल जम्मा	६५७००	११६२७५	११२६००	१९९९५०	१५९५००	२८३६२५

नोट: यदि सहायकस्तर (जे.टी./जे.टी.ए.) आइ. पी.एम. सहजकर्ताबाट पाठशाला संचालन गरिएमा वा कृषक सहजकर्ताले संचालन गरेको पाठशालामा सहायकस्तर (जे.टी./जे.टी.ए.) आइ. पी.एम. सहजकर्ता श्रोत व्यक्ति रुपमा रहेमा भ्रमण खर्च नियमावलीमा व्यवस्था भए अनुसार दैनिक भत्ता ६००। मात्र हुनेछ ।

८.३ विशेष बालीहरुमा कृषक पाठशाला संचालनको लागि विशेष ब्यवस्था

विशेष बालीहरुमा कृषक पाठशाला संचालन गर्दा माथि दिइएका नर्मसहरुमा तपशिल अनुसार हेरफेर गर्नुपर्ने छ

१. फलफूल, चिया, मौरी र माछामा IPM FFS संचालन गर्दा IPM Facilitator तथा Farmer Facilitator दुबैको हकमा SeSsonal Planning Meeting एक पटक मात्र हुनेछ ।

२. आलु, अदुवा र वेसारमा IPM FFS संचालन गर्दा IPM Facilitator तथा Farmer Facilitator दुबैको हकमा बीउको निम्ती छुट्टै रु. ३,०००/- थप हुनेछ ।

३. वार्षिक आई. पि. एम. कृषक पाठशाला तीन बाली अवधीको नभै एक वा दुई बाली अवधीको भएमा माथि दिईएको तालिकाहरु क्रमसः बुँदा नं. ८.१.६ र ८.२.६ मा उल्लेख भए बमोजिम गर्नु पर्ने छ ।